

➤ GIDS VOOR DE FARMACOLOGISCHE BEHANDELING VAN PIJN BIJ VOLWASSENEN

B. Morlion, M.-E. Faymonville, L. Plaghki, B. Van Den Eynden, M. Vanhalewyn, J. Van Zundert

DIAGNOSE, bv.	AARD VAN DE PIJN SYMPTOMEN	PIJNMECHANISMEN	PIJNBEHANDELING MET GENEESMIDDELEN <small>(Pas dit stap voor stap toe of combineer geneesmiddelen, afhankelijk van de symptomatologie van de patiënt)</small>	
<ul style="list-style-type: none"> Osteoartritis Myofasciaal pijnsyndroom Tendinitis Acute kankerpijn Acute viscerale pijn 	<p>Duidelijke tekenen van RCTD* die het spier/skeletstelsel aantasten</p> <p>Lokaal / inspanningsafhankelijk / gevoelig</p>	<p>NOCICEPTIEF en ACUUT INFLAMMATOIR</p> <p>Nociceptoractivatie Verminderde endogene pijninhibitie</p>	<ul style="list-style-type: none"> Niet-opioïden paracetamol NSAID's (korte periode) Zwakke opioïden Glucocorticoïden Sterke opioïden (bv. viscerale pijn) 	<p>Bijkomende opties: bv. spier-relaxantia</p>
<ul style="list-style-type: none"> Osteoartrose Tendinose Inflammatoire artropathieën Chronische (lage) rugpijn Chronische kankerpijn 	<p>Lichte tekenen van RCTD* die het spier/skeletstelsel aantasten</p> <p>Lokaal / inspanningsafhankelijk drukkend - stekend - doordringend</p>	<p>NOCICEPTIEF en CHRONISCH INFLAMMATOIR</p> <p>Nociceptoractivatie en perifere sensitisatie Centrale sensitisatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> Niet-opioïden Zwakke opioïden NSAID's (korte periode) Glucocorticoïden Sterke opioïden 	
<ul style="list-style-type: none"> Diabetische polyneuropathie Postherpetische neuralgie Chronische (lage) rugpijn met zenuwaantasting (bv. radiculitis) 	<p>Aantasting van het zenuwstelsel</p> <p>Brandend / stekend Bijkomende neurologische symptomen en tekenen</p>	<p>NEUROPATHISCH</p> <p>Vorming van nieuwe kanalen en receptoren Ectopische impulsgeneratie (spontane activiteit)</p> <p>Centrale sensitisatie Verminderde endogene pijninhibitie</p>	<ul style="list-style-type: none"> Topische analgetica indien gelokaliseerd Tramadol Antidepressiva TCA of SNRI** Anti-epileptica Na⁺ & Ca²⁺ kanaalblokkers Sterke opioïden 	
<ul style="list-style-type: none"> Fibromyalgiesyndroom Centraal sensitiviteits-syndroom Chronisch diffuse pijn 	<p>Multilocatie</p> <p>Geen pathologische bevindingen Overgevoeligheid voor pijn Vegetatieve en/of mentale symptomen</p>	<p>DISFUNCTIONEEL</p> <p>Verminderde endogene pijninhibitie en gewijzigd pijnproces</p>	<p>Antidepressiva TCA of SNRI**</p>	<p>Bijkomende opties: tramadol pregabaline</p>
<ul style="list-style-type: none"> Chronische (lage) rugpijn Chronische kankerpijn met zenuwaantasting 	<p>Aantasting van het spier- / skelet- & zenuwstelsel</p>	<p>GEMENGD</p> <p>Nociceptoractivatie en perifere sensitisatie Verminderde endogene pijninhibitie Centrale sensitisatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zwakke opioïden Sterke opioïden in combinatie met topische analgetica indien gelokaliseerd Antidepressiva Anti-epileptica 	

Bijkomende/tertiaire opties als de pijn een probleem blijft: multidisciplinaire aanpak

*RCTD (Rubor Calor Tumor Dolor) = Roodheid Warmte Zwelling Pijn

**TCA (tricyclisch antidepressivum) of SNRI (serotonine- & noradrenalineheropnameremmer)

Aangepast uit Pr. Sittl op basis van advies van de auteur en internationale & lokale richtlijnen (zie keerzijde)

Vb. van geneesmiddelencategorieën (te gebruiken volgens de nationale S.K.P.*)

- Niet-opioïden: paracetamol, ...
- NSAID's: acetylsalicylzuur, diclofenac, ibuprofen, celecoxib, ...
- Zwakke opioïden: tramadol, codeïne, ...
- Sterke opioïden: morfine, buprenorfine, fentanyl, oxycodon, hydromorfon, ...
- Topische analgetica: lidocaïne 5%-pleister, capsaïcinepatch, ...
- Tricyclische antidepressiva (TCA): amitriptyline, doxepine, imipramine, clomipramine, ...
- Serotonine–noradrenalineheropnameremmers (SNRI): duloxetine, venlafaxine, ...
- Anti-epileptica: gabapentine, pregabaline, clonazepam, ...

*Samenvatting van de kenmerken van het product

Referenties en gebruikte richtlijnen (OARSI, EULAR, EFNS, INAMI/RIZIV)

- Attal N, Cruccu G, Baron R, Haanpää M, Hansson P, Jensen TS, Nurmikko T. (2001) EFNS guidelines on the pharmacological treatment of neuropathic pain: 2010 revision. Eur J Neurol. 17:1113-e88.
- Dworkin et al. (2007) Pharmacologic management of neuropathic pain: Evidence-based recommendations. Pain 132: 237–251.
- Finnerup N.B., Sindrup S.H. and Jensen T.S. (2010) The evidence for pharmacological treatment of neuropathic pain. Pain 150:573-581.
- Zhang W., Moskowitz R.W., Nuki G., Abramson S., Altman R.D., Arden N., Bierma-Zeinstra S., Brandt K.D., Croft P., Doherty M., Dougados M., Hochberg M., Hunter D.J., Kwoh K., Lohmander L.S. and Tugwell P. (2008) OARSI recommendations for the management of hip and knee osteoarthritis, Part II: OARSI evidence-based, expert consensus guidelines. Osteoarthritis and Cartilage 16:137-162.
- Carville SF, Arendt Nielsen S, Bliddal H, Blotman F, Branco JC, Buskila D, Da Silva JAP, Danneskiold Samsøe B, Dincer F, Henriksson C, Henriksson K, Kosek E, Longley K, McCarthy GM, Perrot S, Puszczewicz MJ, Sarzi Puttini P, Silman A, Spath M, Choy EH. (2008) EULAR evidence based recommendations for the management of fibromyalgia syndrome. Ann Rheum Dis. 6 :536-541.
- RIZIV (2007) Het doelmatig gebruik van geneesmiddelen bij de behandeling van pijn in de ambulante zorg, (<http://www.riziv.fgov.be/drug/nl/statistics-scientific-information/consensus/2007-11-22/pdf/lv.pdf>).

Met de logistieke steun van